

DIJİTAL ÇAĞDA YEREL YÖNETİMLER

LOCAL ADMINISTRATIONS IN DIGITAL AGE

Şafak KAYPAK*, Vedat YILMAZ**, Muzaffer BİMAY ***

* Doç.Dr., Mustafa Kemal Üniversitesi, İİBF, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü, skaypak@gmail.com

** Bitlis Eren Üniversitesi, Adilcevaz MYO, vedatylmaz1977@gmail.com

*** MKÜ İİBF, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Anabilim Dalı Doktora öğrencisi, muzafferbimay@gmail.com

ÖZ

Dünya 2000'li yılların sonunda sanayi toplumundan bilgi toplumuna hızlı bir geçiş yapmıştır. Bilgi-iletişim teknolojileri kamu-özel bütün kurumları etkilemiştir. Elbette, bu etkileşimden yerel yönetimler de payını almıştır. Yerel nitelikteki halkın ihtiyaçlarını etkin ve verimli bir şekilde karşılamak amacıyla taşıyan yerel yönetimler, siyasal, yönetsel, ekonomik, sosyal, kültürel ve çevresel olarak pek çok farklı yapılanma ve beklenti ile karşı karşıya kalmışlardır. Öte yandan, bilgi toplumunun dijital ortamında getirilen yeniliklerin yerel halk tarafından öğrenilmesi, değerlendirilmesi ve katılımının sağlanması kolaylaşmıştır. Çalışma, 2000 yılından günümüze kadar, yerel yönetimler arasında yer alan il özel idareleri, belediyeler ve köylere yönelik yapılan düzenlemelere genel bir bakışla bakmakta ve dijital çağ olarak adlandırılan günümüzde yerel yönetimlerin nereden nereye geldiği, yerel halkın olanaklarının ve şu anki durumunun ne olduğu değerlendirmelerinin yapılması ile olumlu ve olumsuz yöndeki düşünceler ve çözüm yolları hakkında bilgilendirmeler yapma amacını taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: Dijital Çağ, İnternet, Yerel Yönetimler, Belediye, İl Özel İdaresi, Köy

Jel Kodları: H5, H75, D83, R23.

ABSTRACT

At the end of the 2000s the world has made a rapid transition from the industrial society to the information society. Information-communication technologies have affected all public-private institutions. Of course, in this interaction, local administrations have taken their share. Local administrations aiming to meet the needs of local people effectively and efficiently, have faced many different structuring and expectations in political, administrative, economic, social, cultural and environmental aspects. On the other hand, it has become easier for the local community to learn, evaluate and contribute to the innovations introduced in the digital environment of the information society. The study was carried out from 2000 to present day with an overview of the arrangements for the special provincial administrations, municipalities and villages which are among the local administrations and the evaluation of the possibilities of the local people and the present situation of the local people, negative thinking and solution ways.

Keywords: Digital Age, İnternet, Local Administrations, Municipality, Provincial Administration, Village

Jel Codes: H5, H75, D83, R23.

1. GİRİŞ

Küreselleşme süreci ve bilgi toplumu, bilgiyi kullanabilmenin en etkin yollarını da beraberinde getirmiştir. Bilgi-iletişim

teknolojisi ve internet her alanda iletişim ve erişimi kolaylaştırmıştır. Geçmiş yıllarda yapılması günler alan işler hızla internet

ortamından yapılabilmektedir. Hızla yaygınlaşan bilgi ve iletişim teknolojileri, kamu yönetimi alanındaki ‘elektronik devlet’ kullanım alanını doğurmuştur. Çağın gerisinde kalmamak için teknolojik gelişmeleri takip etmek gerekmektedir. Kamu kurumlarında yapılabilecek birçok hizmet elektronik ortamda sunulmaya başlanmıştır. Kamu yönetiminin önemli ve vazgeçilmez boyutunu oluşturan yerel yönetimlerin kamu hizmetinin yerel sunumunda önemli bir payı vardır. Dijital çağ veya dijital dönüşüm ile birlikte, yerel yönetimler de tıpkı merkezi yönetim gibi kendini teknolojik gelişmelere karşı yenilemek zorunda kalmıştır. Yerel yönetimlerde elektronik hizmetlerin yaygınlığını arttırdığı görülmektedir.

Demokrasinin olmazsa olmazları arasında yer alan, nüfus artışıyla hızla büyüyen yerel yönetimler, yerel kamusal ihtiyaçlarını daha etkili bir şekilde halka sunmak adına kendini yenileme ve mevcut sorunlara çözüm getirme temel amaçlarıyla yeni düzenlemeler ile karşı karşıya kalmaktadır. Türkiye’de yerel yönetimlere yönelik 1980 sonrası önemli adımlar atılarak yerel yönetimler daha etkin, verimli ve çözüm odaklı birimler haline dönüştürülmeye çalışılmıştır. E-dönüşümün başladığı 1990’lı yıllarda iletişim araçları ve internetin yaygınlaşmaya başlaması ile yerel yönetimler alanındaki bu değişim ve dönüşüme yönelik faaliyetlerin yapılması önceki yıllara göre daha kolaylaşmıştır. Yapılan düzenlemelerin ortaya çıkardığı sonuçların kimi zaman olumlu yansımaları olmasına rağmen; kimi zaman da olumsuz yansımaları ön plana çıkmaktadır. Dijital çağ, yerel halkın demokratik haklarını nasıl kullanması gerektiği ve davranışları yönünde değişimler meydana getirmektedir. Yerel halk, alınan kararlara katılma ve denetim yapma olanağına sahip olmuştur. Ancak, bunun için erişebilir ve kullanılabilir olması da önemlidir.

Bu çalışmada, yerel yönetimlerimizi oluşturan il özel idareleri, belediyeler ve köylere yönelik 2000 yılından günümüze kadar yapılan düzenlemelere odaklanmıştır. Bilgi toplumu ile beraber gelen bilgi çağı

veya dijital çağ olarak adlandırılan günümüzde yerel yönetimlerin nasıl bir seyir izlediği ve şu anda ne durumda oldukları ve yeterlilik düzeyleri hakkında değerlendirmeler yapılarak önerilerde bulunulacaktır. Bu bağlamda, literatür taraması, yerel ve ulusal basın ile beraber yazınsal ve görsel kaynaklarla gözlem ve betimleyici bir yöntem kullanılmıştır.

2. YEREL YÖNETİMLER VE DİJİTAL ÇAĞ

Hızla büyüyen, gelişen ve kentleşen bir dünyada yaşamaktayız. Özellikle 20. yüzyılın sonlarından itibaren insanların yaşamında hayal edilemez önemli değişimler meydana gelmiştir. Bu değişimler, insanların yaşadıkları alanlarda; sosyal, ekonomik, yönetsel ve kültürel bir etkileşim meydana getirmiş ve halkın hizmet alanlarıyla ilgili istekleri de giderek çeşitlenmiştir. Bütün bu yaşanan değişimler, kent yönetimlerini daha aktif hale gelmeleri konusunda zorlamıştır (Bulut, 2000:1). Kamu sektöründe bilgi ve iletişim teknolojilerinin gelişimi yönetim şekillerini değiştirmiştir (Kaypak, 2009:215). Yaşanan bu gelişimlere uyum sağlamak için kamu hizmetleri farklı yöntemler ve örgütlenmeler ile yerine getirilmeye çalışılmıştır. Bu örgütlenmeler, kamu hizmetlerinin konusuna ve özelliğine göre çeşitlilik gösterebilmektedir (Toprak, 2006:3). Yerel yönetimler de, yerel halka kamu hizmetlerini en iyi şekilde ulaştırmak adına bu yolu izlemiştir. Kamu hizmetlerinin sunulmasında ve kamu kaynaklarının kullanılmasında yerel yönetimlerin ağırlığının günden güne arttığını da söyleyebiliriz (Eren, 2011: 89). Yerel yönetimler birçok hizmetin vatandaşlara sunulması noktasında çabukluk ve kolaylıklar sağlar (Keleş, 2006:26). Bir ülkenin toplumsal olarak gelişmesi, yerel yönetimlerin varlığı ve geliştirilmesi ile yakından ilgilidir (Henden ve Henden, 2005:50). Yerel yönetimlerin temel amacı, kaynakları etkin ve verimli bir şekilde kullanarak yerel halka daha hızlı, ucuz ve kaliteli hizmet sunmaktır (Belli ve Aydın,

2016: 1712). Bu amacı gerçekleştirmek için, dijital çağın getirdiği yenilikler olan internet ve bilişim teknolojilerinden faydalanmaya çalışılmıştır. Halkın en çok başvurduğu kurumlardan olan yerel yönetimler, artık hizmet alanlarını genişletmek, verimliliği arttırmak, hizmet kalitesini yükseltmek amacıyla bilgi teknolojilerine yatırım yapmaktadır (Kaypak, 2010:1505).

İletişim ağının genişlemesi ile etkin olarak kullanılmaya başlayan dijital çağ araçları olan cep telefonu, tablet, dizüstü, masaüstü bilgisayar gibi iletişim araçları ve internetin yaygınlaşması ile halk yurt içi ve yurt dışı bilgiye kolaylıkla ulaşabilme olanağını bulmuştur. Teknolojik değişimlerin getirdiği dijital çağda verilere internet ortamında kolay ulaşılabilen bir zamanda yaşıyor olmanın çeşitli avantajları vardır. Yerel yönetimlerin etkin, şeffaf ve katılımcı bir yönetim anlayışı benimsemesinin yolu açılmıştır. Dijital çağ öncesi, kendi içine kapanık bir şekilde gelişimini sağlamaya çalışan yerel yönetimler, dijital çağ sonrası hem kendi uygulamaları, hem de dünyada uygulanan yerel yönetim modelleri hakkında o ülkeye gitmeden internet üzerinden detaylı olarak bilgilere ulaşabilmişlerdir. Bu durum, yerel yöneticilere, kendi yaşadığı yerele uygun yönetim modellerini uygulama ve sonuçları hakkında bilgi edinebilmenin yanında; kıt kaynakların daha etkin ve verimli şekilde kullanılmasının nasıl sağlanacağı konusundaki dönüşüme katkı sağlamıştır.

Yerel yönetimlerde dijital çağ veya dijital dönüşüm ile birçok yenilikler ortaya çıkmıştır. Bu yeniliklerden bazıları şunlardır (Henden ve Henden, 2005: 59):

- Yerel yönetim birimlerinin karar organı olan meclislerin karar alma süreçlerine yerel halkın katılımını olanaklı kılmış ve alınan kararlardan vatandaşların kısa zamanda haberdar olmasını sağlamıştır.
- Yerel yönetimlerin karar organları tarafından amaca en uygun doğrulukta ve zamanında kararların alınmasını kolaylaştırmıştır.

- Yerel yönetimleri, açıklık, şeffaflık ve hesap verebilirlik ilkelerine göre hareket etmeye zorlamıştır.
- Vatandaş odaklı hizmet anlayışını benimseyen yerel yönetimlerin hızlı ve kısa sürede çok fazla kitleye ulaşmasını sağlamıştır.
- Kurumların bilişim teknolojilerini iyi düzeyde kullanabilen yetenekli personel bulmasına önemli fayda sağlamıştır.
- Yerel yönetimlerin çalıştırmış olduğu personelin performansını takip etmesini kolaylaştırmış ve personel performans değerlendirmesine katkı sağlamıştır.
- Elektronik e-posta yoluyla vatandaşlara istek ve talepleri yönünde bilgilendirmeler yapılabilme olanağı sağlamıştır.
- E-belediye sistemi ve benzeri yerel halkın yaşamını kolaylaştıran sistemlerin oluşturulmasının önü açılmıştır.
- E- belediye sistemi ile kişiler kendilerine ait vergi borçlarını öğrenebilmekte ve ödeyebilme gibi olanaklara kavuşmuştur.
- Yerel yöneticilerin hazırlaması gereken raporların hazırlanmasında yöneticilere gerekli olan bilgiye ulaşılmasında kolaylık sağlamıştır.
- Yerel yönetim birimlerine ait kurumsal bilgilerin depolanması ve saklanması konularında önemli kolaylıklar sağlamıştır.
- Güncel ve doğru bilgilerin kısa sürede yerel halka ulaştırılmasını sağlamıştır.
- Yerel yönetimlere sorunların çözümünde işlevsellik kazandırmıştır.
- Mobil devlet, e-demokrasi yoluyla yerel halkın belli bir konu ve amaç etrafında kendi kendine örgütlenmesinin yolunu açmıştır.
- Yerelde bilgi toplumunun oluşturulması aşamasında önemli katkılar sağlamıştır.

Yerel yönetimlerdeki dijital dönüşüm beklentilerini, iyimser beklentileri paylaşımlar ve kötümser ve kuşkucu

beklentileri paylaşılanlar olmak üzere ikiye ayırmak mümkündür. *İyimser beklentileri paylaşanlar*, etkin ve verimli şeffaf, hesap verebilir ve demokratik katılımın artacağını beklemektedirler. Bilişim olgusunda olumlu yaklaşmaktadırlar. *Kötümser ve kuşkucu beklentileri paylaşanlarsa*, bilgi teknolojilerinin insanları denetleyen bir araç olduğu, özel hayata müdahalesinin önlenmesi gerektiği savını ileri sürmektedirler. Bu durum, onları ürkütmekte ve kötüye kullanılacağını düşünmektedirler (Yıldız, 1999:145).

Dijital çağ sayesinde yaşanan değişim, dinamik bir sürecin varlığını ortaya koymaktadır (Yıldırım ve Öner, 2004:49). Bir yerel yönetim sınırları içinde ikamet eden, çalışan, çalışmayan, öğrenci, memur, işçi gibi bütün yerelde yaşayanların kendi bilgisayarlarından, okul, kütüphane veya yerel topluluk merkezlerindeki kamu terminalerinden, yerel yönetim ile ilgili her türlü bilgiye belgeye ulaşabilmesi; yerel yönetim çalışanları ve diğer vatandaşlarla iletişim kurabilmesi; sanal ortamdaki konferanslar ve sohbet kanalları vasıtasıyla yerel yönetim sorunlarına dair etkileşimde bulunabilmesi; çeşitli form ve raporları yerel yönetim yetkililerine sunabilme olanaklarına kavuşturulmuştur. Böylece, vatandaşlar, akla gelebilecek her konuda birbirleriyle etkileşimde bulunup ortak sorunlarını dile getirerek fikir üretebileceklerdir (Yıldız, 1999:145-146). Dijital çağ ile birlikte, yerel yönetimlere yerel halkın katılımı ve bilgi edinme olanağı artmıştır. Dijital çağ ile gelen katılım ve yerel yönetimler denildiğinde ilk akla gelen ise, il özel idaresi, belediyeler ve köylerin dijital çağ öncesi ve sonraki durumlarının nasıl olduğudur.

3. DİJİTAL DÖNÜŞÜM İLE GELEN KATILIM

Katılım, katılmak eylemine dayanmaktadır ve seyirci olma halinin dışında bir durumdur. Bir şeyin yerine getirilmesinde ‘bu işte ben de varım’ demektir. ‘Ben yokum’ diyorsanız, o işin dışında kalıyor, ilgilenmiyorsunuzdur. Katılmadığımız bir

karar ya da eyleme sahip çıkmayız. Katılım, “müdahil olma” veya “dâhil olma” ifadeleri ile eş anlamlıdır (Karkın ve Çalhan, 2011:60). Yerel yönetimlerde katılım ise, yerel halkı ilgilendiren faaliyetlere, yerel yönetimin karar organları tarafından alınan kararlara dâhil veya müdahil olması durumu olarak ifade edebiliriz. Yerel yönetimler, hem halkın yönetime katılımı, hem de kamu hizmetlerinin halka sunulması noktasında yükledikleri işlevler nedeniyle halkın yönetime katılımının ilk aşaması sayılırlar (Toprak, 2014:36).

Günümüzde, yerel yönetimler tarafından yerine getirilen kamu hizmetleri, küreselleşme ve teknolojik gelişmelere bağlı olarak sürekli değişime ve artma yönünde bir seyir izlemektedir. Şekillenmeye başlayan sistem içinde, yerel birimler ve kentlerin ön plana çıkmasıyla birlikte; hizmet yerinden yönetim ve hakla birlikte yönetim kavramları önem kazanmıştır (Kaypak, 2009:216). Bundan dolayı, yönetsel anlamda kararların alınması sürecinin daha hızlı ve etkili olması isteği ön plana çıkmış ve kararların alınması süreci kolaylaşmıştır. Çünkü küreselleşmenin beraberinde getirdiği hatta teknolojik devrim ile küreselleşmeyi de olumlu yönde etkileyen dijital çağ ile birlikte, yerel halkın yönetime katılımı önemli düzeyde sağlanmıştır. İletişim ve bilişim alanlarında yaşanan gelişim yerelde katılımı olumlu yönde etkilemiştir. Yerelde katılımın artırılması sayesinde, yerel yöneticiler kararlarını hem hızlı, hem de etkili olarak yerine getirmektedirler.

Yerelde katılım, yerel yönetim birimlerine ait web sitelerine, yerel halkın internetten girmesi ve konu ile ilgili bilgilere ulaşması, ardından ulaşılan bilgilere ait yorumlarını, düşünce ve fikirlerini yine sitede bu iş için ayrılan bölüme yazmaları ile sağlanmış olmaktadır. Yerel yöneticilerin ise, bu verileri iyi analiz edip halkın talep ve isteklerine göre kararlar alması gerekir.

Yerel yönetimler, tüketici şikâyetleri de dâhil olmak üzere vatandaşların istek, şikâyet ve önerilerini iletebileceği formları, vergi veya iş başvurusu formlarını web

sitelerine koymalıdır. Vatandaşlar, yerel kütüphane kataloglarına ulaşarak istedikleri yayınları belirleyip elektronik ortamda kütüphaneden isteyebilmelidir. E-belediye hizmeti şeffaf yönetim olanağı sağlamalıdır. Yerel yönetim meclislerindeki görüşmelerin ve görüşme sonrası çıkan karar metinlerinin, yerel yönetimin yaptığı satın almalar, ihale şartları ve tekliflerinin, yerel yönetim arşivlerinin, kentsel planlama ile ilgili projeler hakkında bilgilerin web sayfalarına konulması gereklidir (Yıldız, 1999:146-147). Mete Yıldız'ın 1999 yılında yaptığı çalışmada üzerinde durulan eksikliklerin büyük bir kısmının günümüzde giderildiğini söyleyebiliriz.

Yerel yönetimlerde katılım yolları, halkla ilişkiler temel işlevi çerçevesinde şekillenmektedir. Yerel yönetimlerde halkla ilişkiler, yetki ve sorumlulukları dâhilinde yapmış oldukları faaliyetler hakkında yerel halka tek yönlü bilgi vermek ya da halktan düşük düzeyli geri bildirim alma noktasında öneri ve talepleri toplamak şeklinde hayata geçirilmektedir. Yerel yönetimler dijital nimetleri olarak belirtilen araçları kullanarak, kentine sahip çıkan duyarlı bir toplum meydana getirmeyi ve yerel katılımı artırmayı hedef edinmelidir. Ancak yerel yönetimlerin web sitelerine bakıldığında, halkın karar alma ve uygulama süreçlerine katılımının yetersiz seviyede olduğu görülmektedir (Karkin ve Çalhan, 2011:60-62). Yerel yönetimler, mevcut internet sitelerini sürekli olarak yenileyerek daha interaktif, vatandaşa dönük ve dinamik bir yapıya kavuşturulmalıdır.

4. TÜRKİYE'DE İNTERNET KULLANIMININ GELİŞİMİ

İnternet dijital çağ ile gelen yeniliklerden birisidir. Türkiye internet ile 1993 yılında tanışmıştır. Üniversiteler aracılığıyla ülkeye yayılan internet kullanımı, üniversite öğrencilerinin yoğun ilgisine karşın büyük kentlerdeki orta ve üst gelir grubundaki kullanıcılarla, kamu ve özel sektörlerdeki sayılı kurumlarla sınırlı kalmıştır. Gazeteler, finans kurumları, üniversiteler, az sayıda kamu kuruluşunun ve hatta

elektronik ticaret yapan firmaların bile olduğu Türkiye interneti yine de gelişmiş olmaktan uzaktır. 1999 yılı itibariyle Türkiye'de interneti kullanan 55 bin bilgisayar ve yaklaşık 8 bin web sayfası, 300 ile 400 bin arasında kullanıcı olduğu tahmin edilmektedir (Yıldız, 1999:149).

Kültür ve Turizm Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı web sitesinden alınan bilgiye göre, Türkiye'de son yıllarda bilişim ve teknolojiye yapılan büyük yatırımlar sayesinde Uluslararası Telekom Birliği (ITU) verilerine göre 2000'li yılların başında internet kullanıcı sayısı yaklaşık iki milyon iken, son on yılda %1750 artarak yaklaşık yetmiş sekiz milyon nüfusun otuz beş milyonu internete bağlanabilmektedir (sgb.kulturturizm.gov.tr, 2017).

Dijital pazarlama ajansı 'We Are Social Hootsuite' işbirliği ile hazırlanan "Dijital in 2017 Global Overview" raporunu yayınlanmıştır. 238 ülkeden toplanan verilerle 106 sayfalık hazırlanan raporda; internet ve dijitalin gelişimi ile ilgili güncel bilgiler, istatistiki veriler yer almıştır. Dijital Global Overview Raporunda, Türkiye ile ilgili verilere geçmeden önce araştırmadaki dikkat çekici bulgulara yer vermek gerekir. Belirtilen rapora göre (www.dijitalajanslar.com, 2017):

- Dünyanın yarısından fazlası artık en az 1 adet akıllı telefon kullanmaktadır.
- Dünya nüfusunun neredeyse üçte ikisi en az bir cep telefonu sahibidir.
- Dünya genelinde web trafiğinin yarısından fazlası artık cep telefonundan gelmektedir.
- Dünyanın dört bir yanındaki mobil bağlantıların yarısından çoğu artık "genişbant" kullanmaktadır.

Türkiye'de rapordaki büyümeye bakıldığında; 2016 yılı Ocak ayından bu yana internet kullanıcı sayısının %4 ile 2 milyon, aktif sosyal medya kullanıcısı sayısının ise %14 ile 6 milyon arttığı dikkat çekmektedir. Sosyal medyayı mobilden kullanan kişi sayısı ise, son bir yıl içerisinde %17 oranında artmıştır. Yine aynı rapora göre, Türkiye'deki cihaz

kullanıcılarının %95'i cep telefonu sahibidir ve bunların %75'i akıllı cep telefonu kullanmaktadır. Dizüstü ve masaüstü bilgisayar kullanımı %51 oranında iken, televizyonun %98 oranında kullanımı ile hayatımızda hala önemli bir yere sahip olduğu görülmektedir. Kullanıcılar, gün içerisinde ortalama 7 saati bilgisayar başında, 3 saati cep telefonu üzerinden internete bağlanarak ve 3 saatlerini de sosyal medya platformlarında geçirmektedir. TV karşısında geçirilen vakit ise, ortalama 2 saatlik bir süredir. Son olarak, Türkiye’de en çok kullanılan sosyal medya kanallarına bakıldığında; en çok kullanılan sosyal medya kanalı açık ara ‘Youtube’ olmuştur. Onu küçük bir fark ile Facebook takip etmektedir. Diğer önde gelen sosyal medya kanallarının ise, Instagram ve Twitter olduğu raporda öne çıkan bilgiler arasındadır (www.dijitalajanslar.com, 2017).

Görüldüğü gibi, yapılan farklı araştırmalarda, internetin 1999 yılında 300-400 bin kullanıcı olduğu tahmin edilirken; 2000’li yıllarda bu sayının artarak yaklaşık 2 milyona, 2010 yılında 35 milyona, 2017 yılında ise 48 milyona ulaştığı ve kullanıcı sayısının giderek artma eğiliminde olduğu yukarıdaki bilgilerden çıkarılmaktadır.

5. DİJİTAL ÇAĞDA İL ÖZEL İDARELERİ

İl özel idaresi; il sınırları içerisinde yer alan alanlardaki yerel hizmetleri yerine getirmek üzere kurulmuş, kendine has bütçesi, tüzel kişiliği ve seçmenler tarafından oluşturulmuş karar organları bulunan birimlerdir (Aydın, 2017:192). İlin genel ve özel yönetimi vardır. 2005 yılında çıkarılan ve günümüzde yürürlükte olan 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu’nun 3 maddesinde il özel idaresi; “il halkının mahalli müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak üzere kurulan ve karar organı seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan idari ve mali özerkliğe sahip kamu tüzel kişisi” olarak tanımlanmıştır.

İl özel idareleri, yasaların öngördüğü belirli ve ortak kamu hizmetlerini icra etmekle görevli, taşınır ve taşınmaz malları olan kamu kuruluşlarıdır. Uzun bir tarihsel geçmişe sahip olan il özel idareleri, Türk demokrasisinin temel okulları olarak görülmektedir. Bu yönü ile de il özel idarelerinin varlıkları, her dönem Türkiye Cumhuriyeti Anayasalarında kabul görmüştür. İl özel idarelerinin amacı; il sınırları içerisinde yaşayanların yol, su, eğitim, sağlık, tarım, kültür, ekonomi gibi ortak ve mahalli ihtiyaçlarını gidermek ve ülke ekonomisine mahalli olarak katkı sağlamaktır (Günel, 1993:7-8).

İl Özel İdaresi, elindeki bütçeyi etkin ve verimli bir şekilde kullanarak, mahalli ve müşterek nitelikteki hizmetlerin en ücra alanlara dahi rasyonel bir şekilde ulaştırılması ve ihtiyaç önceliğine göre ağırlıklı olarak kırsal kesime yatırımlar yaparak yerel halkın ihtiyaçlarını karşılamayı amaç edinmiştir. İnternetin hayatımıza girmesi ile birlikte özellikle kırsal kesimde yaşayanların ihtiyaç ve taleplerinin tespiti kolaylaşmıştır.

Yerel bir yönetim kuruluşu olan il özel idareleri, Vali, İl Genel Meclisi ve İl Encümeni olmak üzere üç organa sahiptir (Açıkgöz, 2011:64-65). İl özel idarelerinin karar organı olan meclis, her ilde ilçeleri temsil etmek üzere beş yıllığına seçilmiş üyelerden oluşmaktadır. İl genel meclisi tarafından alınan kararların yürütülmesi vali tarafından yerine getirilir.

5302 sayılı yasa ile il özel idarelerinde reform denilebilecek yenilikler yapılmıştır. Yürütme ve karar organı tam bir netlik kazanmıştır. Önceleri, il özel idareleri merkezi yönetimin verdiği bir kısım görevleri, merkezin örgüt ve personeli eliyle yürütmeye çalışan bir vekil durumunda idi. Valinin meclis başkanı olma statüsü kaldırılmış ve meclis üyelerinin kendi aralarından oy çokluğu ile başkan ve yardımcısını seçme olanağı kazandırılmıştır. Bu durum yerel demokrasi bakımından önemlidir. Ancak bu durumu daha etkin ve aktif hale getirebilmek için, il özel idarelerinin karar organı olan il genel

meclisi üyelerinin eğitilmiş ve yerel yönetimler alanında bilgi sahibi olması gerekir. Aksi durumda eğitimsiz ve yerel yönetimler alanında yeterli düzeyde bilgi sahibi olmayan bir kişi, belli bir siyasi partinin mensubu olmasından dolayı aday gösterilebilir ve yerel halk tarafından seçilmesi durumunda ise, o yörenin halkını sıkıntılı günler bekliyor demektir. Genel olarak yerel halkın büyük çoğunluğunun il genel meclisi üyesi seçerken sadece oyunu belli bir siyasi parti yönünde kullandığı, oy verdiği meclis üyesi hakkında hiçbir bilgiye sahip olmadığı görülmektedir (Bulut ve Yılmaz, 2014:80). Bu durumun önüne geçilmesi, sadece dijital çağın getirdiği olanakları etkin bir şekilde kullanmakla mümkündür. Dijital çağ ile birlikte hayatımıza giren internet teknolojisinin getirdiği olanaklar sayesinde yerel halkın seçmiş olduğu il genel meclisi üyeleri hakkında bilgi edinilmesi kolaylaşmıştır.

İl özel idaresinin personelini vali atamaktadır. Personel atamaları ile ilgili konularda il genel meclisi haberdar edilir. İstihdam edilecek personelin sayıları ve niteliklerinin norm kadro esaslarına göre tespiti yapılır (Şengül, 2014: 69). Yapılan tespit sonunda, alınacak personel ve niteliği il özel idarelerinin web sitelerinde ilan edilir. İlan sonucunda gerekli niteliğe sahip birden çok personele il özel idarelerinin ulaşması mümkün olmuştur.

Türkiye'nin ilk il özel idaresi resmi internet sitesi Samsun İl Özel İdaresi tarafından yerel halkın erişimine açılmıştır (www.haberler.com, 2017). 2012 yılında çıkarılan 6360 sayılı "On Üç İlde büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Altı İlçe Kurulması ve Bazı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun" ile Aydın, Balıkesir, Hatay, Denizli, Manisa, Malatya, Şanlıurfa, Trabzon, Tekirdağ, Kahramanmaraş, Muğla, Mardin ve Van illeri büyükşehir belediyesi statüsü kazanmış ve yasada 2013 yılında yapılan değişiklikle Ordu ilinin de büyükşehir belediyesi statüsüne kavuşturulması ile Türkiye'deki büyükşehir belediye sayısı 30'a yükselmiştir (Kaypak ve Yılmaz, 2016:32). 6360 sayılı yasa

sadece Türkiye'deki büyükşehir sayısı ile ilgili düzenlemelere yer vermeyip özellikle yerel yönetimler alanında onların yapısını etkileyen birçok yeni düzenlemeler getirmiştir. Yapılan düzenlemeler arasında büyükşehir belediyesi olan illerdeki il özel idarelerinin kaldırılması da vardır. 6360 sayılı yasa ile Türkiye'deki il özel idare sayısı 51'e düşürülmüştür. Dolayısıyla, dijital dönüşüm ile halka daha iyi hizmet vermeye çalışan ve bahsi geçen Türkiye'nin ilk resmi il özel idaresi olan Samsun İl Özel İdaresi'nin de bu yasa ile tüzel kişiliği kaldırılarak kapatılmıştır.

Türkiye'de büyükşehir belediyesi olmayan illerde hizmet veren il özel idareleri, dijital çağın gelişimi ile birlikte kendilerini yenilemek, gelişime ayak uydurmak ihtiyacı hissetmişlerdir. Yerel halkın yerel yöneticilere en kısa sürede ulaşabilmesi ve yönetim hakkında bilgi edinilmesi adına, her il özel idaresinde kendi il ismi başlığı ile web siteleri oluşturulmuştur. İlgili web sitesinde; yerel halka yönelik yapılması gereken duyurular, il genel meclisi kararları, faaliyet raporları, il özel idaresinde bulunan müdürlükler ve bu müdürlüklere ait iletişim bilgileri ve duyuruları, halkın talep ve isteklerini belirtmelerine yönelik dilekçe oluşturulması, köy yolları hakkında bilgilendirmelerin yanında il ve ilçe tanıtımları gibi birçok bilgiye ulaşılma olanağı yer almaktadır. İl özel idareleri, 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu'nun 18. maddesi gereğince her yıl faaliyet raporu hazırlamak zorundadır. Hazırlanan faaliyet raporları da ilgili linke konulmakta ve internet aracılığıyla ulaşılabilir.

Teknolojik yenilikleri kullanarak halka hizmet vermeye çalışan il özel idarelerinin hangi alanda hangi eksiklerin olduğuna yönelik bilgileri değerlendirmesi kolaylaşmıştır. Diğer taraftan, il özel idaresinin, hizmet ve olanakları hakkında duyurulara sahip olunabilmesi için internet ve interneti kullanabileceği tablet, bilgisayar veya cep telefonu gibi teknolojik araçlara sahip olunması gerekir. Aynı şey karşı taraf için de söz konusudur.

Özellikle, kırsal kesimde yaşayan insanların birçoğunun internet kullanımı için bilgisayara ve gerekli teknolojik araçlara sahip olmayışı veya internetin ülkemizde yeteri düzeyde yaygınlaştırılmış olmamasından kaynaklı olarak ya da insanların alım gücünün olmaması gibi

olumsuz nedenler kırsal kesimde yaşayan halkın belirtilen konulardan haberdarlığı gibi düşünülmesine yol açmıştır. Aşağıda örnek bir il özel idaresinin web sitesinin görünümü verilmiştir.

Tablo 1: Elazığ İl Özel İdaresi Resmi Web Sitesi Görünümü

Anasayfa	Kurumsal	İl Genel Meclisi	İl Encümeni	Mevzuat	Müdürlükler
Vali	Vali	Meclis Başkanı	Encümen Başkanı	İl Özel İdare Kanunu	Destek Hizmetleri Md.
Genel Sekreter	Genel Sekreter	Başkan Vekili	Encümen Üyeleri	Kanunlar ve Tüzükler	Emlak ve İstimlak Md.
Duyurular	Genel Sekreter Yardımcısı	1.Başkan Vekili	Encümen Kararları	Yönetmelik ve Tebliğler	Hukuk Müşavirliği
İhaleler	Teşkilat Şeması	Kâtip Üyeler	Encümen Görevleri	İl Özel İdaresi İmza Yetkileri Yönergesi	İmar ve Kentsel İyileştirme Md.
KÖYDES	Vizyonumuz	Meclis Üyeleri			İnsan Kaynakları ve Eğitim Md.
Bütçe	Misyonumuz	Meclis Gündemi			Makine İkmal ve Bakım Onarım Md.
Performans Programı	İlkelerimiz	Meclis Kararları			Mali Hizmetler Md.
Sosyal Tesisler	Raporlar	Meclis Tutanakları			Plan Proje Yatırım ve İnşaat Md.
Araç Takip Sistemi	Kamu Hizmet Standartları	Denetim Komisyonu			Su ve Kanal Hizmetleri Md.
Karla Mücadele	İç Kontrol Eylem Planı	İhtisas Komisyonu			Tarımsal Hizmetler Müdürlüğü
Stratejik Plan	Etik Komisyonu	Komisyon Raporları			Yazı İşleri Md
Faaliyet Raporu					Yol ve Ulaşım Hizmetleri Md.
Bilgi Edinme ve İletişim					İlçe Özel İdareleri

Kaynak: www.elazigozelidaresi.gov.tr, 2017.

Tabloda görüldüğü gibi Elazığ İl Özel İdaresine ait ana sayfada; Vali ve genel sekreter hakkında bilgiler, duyurular, ihale ilanları, KÖYDES, bütçe, performans programları, sosyal tesisler, araç takip sistemi, karla mücadele, stratejik plan faaliyet raporu, bilgi edinme ve iletişim bilgileri yer almaktadır. Yine kurumsal sekmesi tıkladığında; vali, genel sekreter, genel sekreter yardımcısı, teşkilat şeması, vizyonu, misyonu, ilkeleri, raporlar, kamu

hizmet standartları, iç kontrol eylem planı ve etik komisyonu ile ilgili bilgiler yer almaktadır. İl genel meclis sekmesine tıkladığında; meclis başkanı, bilgi edinme ve iletişim bilgileri yer almaktadır. Diğer sekmelerde, tabloda görüldüğü gibi her sekmenin altında kişilerin ayrı bilgiye ulaşması olanağı sağlanmıştır. Dijital çağ ile gelen yenilikle, il özel idarelerinin kendilerini yeniledikleri görülmüştür. Halka daha yakın olma ve halkın kamu ihtiyaçlarının karşılanması yönünde hızlı

bir şekilde ihtiyaç tespitlerinin yapılmasını kolaylaştırmıştır. Yukarıdaki örnek Elazığ İl Özel İdaresi web sitesi gibi, Türkiye’de bulunan 51 il özel idaresi, kendilerine ait kısmen benzer ve kısmen farklı web sitelerine sahiptir. Dijital dönüşüm sonrası ortaya çıkan web siteleri sayesinde vatandaşların il özel idareleri ile ilgili bilgilere kısa sürede istenilen her zaman diliminde ulaşmasını kolaylaştırmıştır.

6. DİJİTAL ÇAĞDA BELEDİYELER

Türkiye’de belediyeler, tekli bir nitelik göstermemektedir. Büyükşehir belediyeleri ve belediyeler olmak üzere iki çeşit yapıya sahiptir. Nüfusu 750 binden fazla olan belediyeler, büyükşehir belediyeleri, nüfusu belirtilen sayıdan düşük olanlar ise belediye olarak anılmaktadır. Belediyeler, 2005 yılında uygulamaya konulan ve halen yürürlükte olan 5393 sayılı yasaya göre hizmet vermektedir. Büyükşehir belediyeleri ise, 2004 yılında uygulamaya konulan 5216 sayılı yasaya göre halka hizmet vermektedir. Çağın ihtiyaç ve gereklerine göre zaman zaman bu yasalarda değişikliklere gidilmiştir.

Yerel halkla ilişkiler noktasında etkili olarak faaliyet gösteren belediyelerde, dünden bugüne pozitif anlamda birçok değişiklik gözlemlenmektedir. Yerel halkın her geçen gün bilinçlenmesi ile belediyelerin yapmak istedikleri şeylere ilişkin talep ve beklentileri de çeşitlilik göstererek artmaktadır. Belediye yöneticileri de, her gün yeni çalışmalar yaparak gündeme uyum sağlamaya çalışmaktadırlar (Çalışır, 2015:60).

Türkiye’de yerel yönetimlerin, özelde ise belediyelerin çözmesi gerekli olan temelde dört sorun vardır. Bunlar şu şekilde sıralanabilir (Çoruh, 2010:503):

- 1- Kaynakların yetersiz oluşu,
- 2- Tam anlamıyla özerk yönetimin olmayışı,
- 3- Sürdürülemez hizmetler,
- 4- Kaynakların etkisiz ve verimsiz olarak kullanımınıdır.

İyi bir hizmet için yeterli kaynak, olanak ve donanım olmalıdır. Ama belediyelerin öncelikle çözmesi gerektiği belirtilen dört temel sorun arasında yer alan ‘kaynakların etkisiz ve verimsiz olarak kullanımı’ sorununun çözülmesinin, diğer üç sorunun da çözümüne önemli katkı sağlayacağı üzerinde durulmaktadır. Belediye kaynaklarının etkin ve verimli bir şekilde kullanımını sağlamak için de, dijital çağın getirdiği internet ve bilişim teknolojilerine yakın durmalı ve onlardan faydalanılmalıdır (Çoruh, 2010:503).

Halkla en tanışık yerel yönetim birimleri arasında yer alan belediyeler, yerel yönetimler arasında kendini en etkin olarak gösteren kuruluşlardır. Dijital çağ ile birlikte bu etkinliğini daha da üst safhaya taşıyan belediyelerin bulunduğu yer adı ile web siteleri oluşturulmuştur. E-devletin tamamlayıcı bir parçası e-belediye uygulamalarıdır. Vatandaşa ‘bir tık kadar yakın’ olabilmektedirler (Kaypak, 2010: 1508). Dijital dönüşümün getirdiği önde gelen yeniliklerden birisi olan, örnek olarak alınan Elazığ Belediyesi’ne ait web sayfası ve yerel halka sunduğu hizmetlere aşağıdaki tabloda yer verilmiştir.

Tablo 2: Elazığ Belediyesi Resmi Web Sitesi Görünümü

Anasayfa Güncel	Kurumsal	Hizmetler	Proje	Belediye Rehberi	Kent Rehberi	Yayınlar
Haberler	Başkan	Genel Hizmetler	Planlanan	Su ve Kanalizasyon İşlemleri	Sanal 360 Tur	Bültenler
Hizmetler	Yönetim Şeması	Çevre ve Sağlık Hiz.	Devam Eden	Ulaşım Rehberi	Tarih	Faaliyet Raporları
Meclis Kararları	Başkan Yardımcıları	Eğitim Hizmetleri	Tamamlanan	Emlak İşlemleri	Kültür	Kitaplar
Projeler	Meclis Üyeleri	E-Belediye Hizmetleri	Yenilenen	Beyanname Formları	Turizm	Dergiler

Anasayfa Güncel	Kurumsal	Hizmetler	Proje	Belediye Rehberi	Kent Rehberi	Yayımlar
İhale ve İlanlar	Encümen Üyeleri	İtfaiye Hizmetleri		İmar Ruhsat İşlemleri	Coğrafi Yapı	Gazete
Etkinlikler	Komisyonlar	Mezarlık Hizmetleri		İş Yeri Açma Ruhsatı	İlçeler	Performans Programları
Video Galeri	Müdürlükler	Park ve Bahçe Hiz.		Hizmet ve Tahsilat Nokta	Ekonomi	Yönetmelik
Foto Galeri	Yönetmelik.	Sosyo-Kültürel Hiz.		Cenaze İşlemleri	İl Hartası	Su Analiz Raporları
		Sportif Hizmetler		Evlendirme İşlemleri	Nüfus	
		Temizlik Hizmetleri		Alt yapı Koordinasyon	Sayılarla Elazığ	
		Tanıtım Hizmetleri		Yönetmelikler	Mahalle Muhtarı	
		Ulaşım Hizmetleri		Kalite	Kardeş Kentler	
		Veteriner Hizmetleri		Revizyon İmar Planı		
		Yol- Bakım Hizmetleri				
		Zabıta Hiz.				

Kaynak: www.elazig.bel.tr, 2017.

Web sayfasına ait tabloyu incelediğimizde; Ana sayfada, yerel halkın erişimine açık haberler, hizmetler, meclis kararları, projeler, ihale ve ilanlar, etkinlikler, video galeri ve foto galeri bilgi ve çeşitli görünümlere ulaşılır. Kurumsal sekmesi tıklanması ile başkan, yönetim şeması, başkan yardımcıları, meclis üyeleri, encümen üyeleri, komisyonlar, müdürlükler ve yönetmeliklerle ilgili bilgilere erişilir. Hizmetler kısmına erişildiğinde; çevre ve sağlık hizmetleri, eğitim hizmetleri, e-belediye hizmetleri, itfaiye, mezarlıklar, park ve bahçe, sosyal ve kültürel hizmetler, sportif, temizlik, tanıtım, ulaşım, veteriner, zabıta, yol ve bakım hizmetleri hakkında istenilen bilgiler edinilir. Projeler sekmesi tıklanarak; planlanan, devam eden, tamamlanan ve yenilenen projeler hakkında bilgiler alınabilir. Belediye rehberi, kent rehberi ve yayımlar sekmesi tıklanarak tabloda görülen birçok bilgiye erişilmesi ve bilgi edinilmesi kolaylaşmıştır.

Tabloda görüldüğü gibi, dijital çağın getirdiği yenilikler sayesinde yerel halk evinde otururken internet erişimi olan cep

telefonu, tablet, masaüstü bilgisayar gibi herhangi bir dijital çağ aracının kullanımı ile birçok bilgiye kolaylıkla ulaşabilmektedir. Bu görüntüsü ile belediyeler, şeffaf, hesap verir, vatandaş odaklı, hızlı kamu hizmetlerini tespit etme ve yerine getirme konularında yerel halka güven verme e-belediye hizmeti ile

vatandaşın günün her saatinde emlak vergi borcu öğrenme veya ödeme işlemlerini yerine getirme gibi birçok işlemlerini kolaylıkla yapabilme olanağı sağlamıştır. Dijital çağ, belediyelere çok sayıdaki kitleye ulaşılmasını ve hızlı ve kolay hizmet sunumunu sağlamıştır.

Bahsedilen kolaylıklardan faydalanılması ve modern teknolojilerin kent yaşamı ile tanıştırılmasını sağlamak için belirli kamusal alanlarda belediyelerin ücretsiz internet erişimini halka sunması gerekir. Bu tür faaliyetlerin, bazı belediyeler tarafından yapıldığı bazı belediyeler tarafından ise yapılmadığı veya kısıtlı alanlarda yapıldığı görülmektedir. Belediyelerin içinde olduğu bu dönüşüm süreci içinde, e-belediye hizmetinin başarısı, önemli ölçüde yerel

yönetim birimindeki yöneticilerin e-devlete olan yaklaşımlarına bağlıdır (Köseçik ve Karkın, 2004:123). E-belediye çalışmalarının başarısı, belediyenin bütün birimlerinde “teknoloji kültürü”nün özümsemesi, belediye çalışanlarınca benimsenmesi ve sahiplenilmesinden geçer. Vatandaşların taleplerine zamanında ve hızla karşılık verebilecek bir ‘e-kültür’ anlayışı yaygınlaştırılmalıdır (Kaypak, 2009:234). E-belediye uygulamaları, tanıtıcı birer broşür ya da halkla ilişkiler ağırlıklı olmaktan kurtarılmalı; yöneticilerin web sayfalarının kişisel kullanımları sınırlı olmalıdır (Kaypak, 2010: 1517).

7. DİJİTAL ÇAĞDA KÖYLER

Yerel yönetim birimleri arasında yer alan köy, geleneksel ve en küçük birim niteliğindedir. 1924 yılında kabul edilen Köy Kanunu, o tarihlerde nüfusun %85’inin ikamet ettiği köylere demokratik bir yönetim sistemi getirmiştir. Ancak, zaman içerisinde köylere götürülecek hizmetlerin merkezi yönetim tarafından üstlenilmiş olmasından dolayı, köy yönetimlerinin güçlendirilmesi yönünde bir çaba sarf edilmemiştir (Yeter, 1992:15-16). Nitekim 2012 yılında çıkarılan 6360 sayılı yasa ile büyükşehir belediyesi olan 30 ildeki köylerin tüzel kişiliği kaldırılarak mahalleye dönüştürülmüştür. Yapılan bu düzenleme yerelleşmeyi olumsuz yönde etkilemiş olup, teknolojik gelişmeler ve kitle iletişim araçları ile bu olumsuzluk giderilmeye çalışılmıştır (Belli ve Aydın, 2017: 411).

Köyün organları, köy derneği, ihtiyar heyeti ve muhtardır. Köyün karar organlarını, köy

derneği ve ihtiyar heyeti oluşturmaktadır. Yürütme görevini ise, muhtar üstlenmiştir. Köyde ikamet eden tüm seçmenler köyün derneğini oluşturmaktadır.

Köyler, bilgi iletişim teknolojilerini kullanma açısından hem belediye, hem de özel idarelerin oldukça gerisinde kalmaktadırlar. Köy muhtarlarının özel çabası ve bilgisayar temin edilmesi ile internet erişimi sağlanmakta ve köy ile bilgiler köye ait oluşturulan internet adresinde yer almaktadır. Eğer, sanal alana yönelik bir ilgi ve köylülerden gelen bir istek yoksa herhangi bir gelişme olmamaktadır. E-dönüşüm, sadece internet üzerinde bir web sitesinin faaliyete geçmesi, kişi ve kurumlara bilgi ve hizmet sunması değil, bütünsel bir dönüşüm hareketidir (Kaypak, 2009:235). Köylere hizmet götürme birlikleri ve diğer yerel yönetimlerden destek gelmesi durumunda bilgi-iletişim sorunu bir ölçüde aşılabilecektir.

İnternet üzerinde yapılan araştırmada köylerin kendine has web sitelerine rastlanmamıştır. İnternette ‘yerelnet.org’ adresi ile bazı köylere ait bilgilere ulaşılabilir. Ancak bütün köylere ait bilgilere ulaşılamamaktadır. Örneğin Rize ili merkez ilçesine bağlı Akarsu Köyü, Çorum ili merkez ilçesi Ahmediye Köyü, Tokat ili merkez ilçesine bağlı Ahmetalan Köyü gibi birçok köy ile ilgili ayrıntılı bilgiler bulunmamaktadır. Türkiye’de köyler birçok faaliyetten mahrum kaldığı gibi dijital dönüşümden de mahrum kalmıştır. Örnek seçilen Kastamonu ili Tosya ilçesi Aşağı Kayı Köyüne ait bilgilere aşağıdaki tabloda yer verilmiştir.

Tablo 3: Kastamonu İli Tosya İlçesi Aşağı Kayı Köyü İstatistik Verileri

Soru/Değişken	Yanıt
Ahır ve Evin Aynı Binada Olduğu Haneler	120
Tuvaleti Konut içinde Olmayan Haneler	Hayır
Çöp Nereye Dökülüyor?	Çöplük Alanına
Köylü Yaylasına Çıkıyor mu?	Hayır
Köye Turist Geliyor mu?	Hayır

Soru/Değişken	Yanıt
Yabancıya Toprak Satışı var mı?	Hayır
Göç Eden Aileler var mı?	Evet
Onaylı Yerleşim Planı Var mı?	Hayır
Salma Usulü ile Para Toplandı mı?	Hayır
Pansiyonculuk var mı?	Hayır
İçme suyunun Kaynağı	İçme Suyu Şebekesi
Sağlık Hizmeti	Haftada bir gün doktor geliyor
İle Uzaklığı	95 km
İlçeye Uzaklığı	24 km
Başlıca Gelir Kaynakları	Tarım ve Hayvancılık
Kışlık Kullanılan Yakıtlar	Odun ve Kömür
KÖYDES Projesinden Yararlanılan Hizmetler	Yol ve Su

Kaynak: www.yerelnet.org, 2017.

Yukarıda verilen bilgilerin haricinde, köye ait fotoğraflar, köyün muhtarı, telefonu, e-posta adresi, köydeki araç sayısı, öğrenci, öğretmen, imam, çoban sayısı bilgilerinin yanında köyün sorunları ve yaşanan felaketler hakkında bilgiler yanında,

aşağıda belirtilen köye ait nüfus bilgileri gibi bilgilere ulaşılabilmektedir. Yerel net org. 2001 yılından itibaren yerel yönetimler hakkındaki veri ve belgelere ulaşılabilen bir web sitesidir.

Tablo 4: Kastamonu İli Tosya İlçesi Aşağı Kayı Köyü Nüfus Bilgileri

YIL	TOPLAM NÜFUS	KADIN	ERKEK
2012	448	247	201
2011	466	260	206
2000	609	325	284
1990	814	443	371
1985	1.101	569	532

Kaynak: www.yerelnet.org, 2017.

Yukarıda örneklem olarak alınmış olan köye ait güncel verilere ulaşılamamaktadır. Ancak köye ait il özel idaresi veya belediye gibi resmi bir web sitesine sahip olmuş olsaydı güncel verilere ulaşılması ve bu alanlarda yaşayan vatandaşların gerekli olan bilgi ve olanağa sahip olarak onların da kentte yaşayanlar gibi yaşamları kolaylaşabilirdi. Bu sorunun çözümü için köy muhtarlarının sorumluluğunda köylere ait resmi web siteleri oluşturulmalıdır.

Yıldız ve Güler (2008), internet üzerinde köy web sitesi olan 200 civarı köy üzerinde yaptıkları araştırmalarında, bu web siteleri

ile ilgili şu bulgulara ulaşmışlardır: Köy dernekleri tarafından oluşturulmuş köy web siteleri, köyden kente ya da yurtdışına göç etmiş köylülerin ihtiyaçlarına yönelik hazırlanmıştır ve temelde köyden uzakta olan kuşakların köyle bağlarının kopmaması amacını taşımaktadır. Genellikle köyün dışında yaşayan köylüler tarafından kurulan ve işletilen bu sitelerde, dolaylı da olsa bağlantılar (linkler) vasıtasıyla vatandaşların popüler e-Devlet bilgi ve hizmetlerine yöneltilmesi sağlanmaktadır (Yıldız ve Güler, 2008:12). Köy web sitesini ziyaret eden bir köylü, ziyaretini o amaçla gerçekleştirmediği olsa

da, e-Devlet uygulamaları hakkında bilgi edinmek ve bu uygulamalara erişmek fırsatını da yakalamış olmaktadır. Böylesi bir durumda, kırsal kesimde yaşayan veya köyünden göç etmiş olanlar, köyleri hakkında bilgi edinebilir ve yapılması gerekenler hakkındaki düşüncelerini iletme olanağına kavuşmuş olurlar. Ayrıca köyün ihtiyaçlarına yönelik, yurtiçi veya yurtdışındaki vatandaşların yardım edebilme olanağı sağlanır.

8. SONUÇ

Dijital dönüşüm öncesi, yerel halkın taleplerinin tespit edilmesi ve karşılanması noktasında yetersiz bir yapıya sahip olan yerel yönetimler, dijital dönüşüm sonrası özellikle 2000'li yıllardan sonra kendini yenileyerek daha dinamik bir yapıya bürünmüştür. Dijital çağ, yerel yönetimlerin halka hizmet sunma noktasındaki faaliyetlerini hem hızlandırmış, hem de kolaylaştırmıştır. Yerel yönetimlerde daha etkin, şeffaf ve katılımcı bir sistem oluşturulması için, bilgi-iletişim teknolojileri arasında büyük öneme sahip olan internet ve internet üzerinde verilen kamu hizmetlerinin yaygınlaştırılması gerekir. Yerelde internet kullanımının yaygınlaştırılması adına, kamuya açık alanlarda ücretsiz internet hizmetlerinin verilmesi durumunda; daha fazla kitlenin yerel yönetimler üzerinde denetim kurma, çözüm oluşturma ve iletişim aracı olarak kullanımı ile demokrasinin gelişmesine önemli katkı sağlanmış olacaktır.

Dijital çağın getirilerinden daha fazla kitlenin faydalanması için telefon bilgi hatları yaygınlaştırılmalıdır. Yerel yönetim birimlerine ait kurumsal bilgilerin depolanması ve saklanması durumunda yetkili olmayan kişilerin ulaşmasını engelleyici önlemler alınmalıdır. Yerel yönetimler, web sitelerini sürekli olarak güncellemelidir. Yerel yönetimlerde dijital çağın getirdiği yeniliklerin hissedilebilmesi için teknolojik altyapı mali kaynak sorunlarının giderilmesi ve düzenli bir şekilde eğitim seminerlerinin yerel yöneticilere ve yerel halka verilmesi önem

arz etmektedir. Bu sayede, dijital çağın getirdiği yeniliklerin toplumsal yaşama uyarlanması kolaylaşmış olacaktır. Tüm iletişim araçlarını etkin kullanabilecek, değişimi takip edebilecek, yenilikleri devam ettirebilecek ve güncel uyum sağlayabilecek donanımlı personel bulundurulması ve yetiştirilmesi gereklidir. Yerel halk ile eşzamanlı olarak iletişimde bulunulmalıdır. Yerel yönetimlerde bilgisayar kullanmasını bilmeyen yerel halk için açılan kurs sayılarının artırılması, yerel halkın, kendi yerelinde, ülkesinde ve dünyada olup bitenlerden haberdar olarak, kendi yereli için edindiği bilgileri uygulama aşamasında yönetimlere katkıda bulunmasını, yerel yönetime katılımında halkın etkinliğine de katkı sağlayacaktır.

Dijital çağın nimetlerinden yerel yönetimlerin tamamı yeteri düzeyde faydalanmamaktadır. Özellikle bir yerel yönetim birimi olan köyler, birçok konuda geride kaldığı gibi, bu durumdan da yeteri düzeyde faydalanmamaktadır. 6360 sayılı yasanın hayatımıza girmesi ile büyükşehir belediyesi olan illerdeki köylerin tüzel kişiliğinin kaldırılarak mahalleye dönüştürülmüş olması; köy yönetiminin kendi olanakları ile yapabileceklerini yapma potansiyelini elinden almıştır. Şimdi mahalleye dönüşen köyler, gerekli hizmeti büyükşehir belediyelerden beklemektedir. Büyükşehir belediyelerde bulunan mahalleye dönüştürülen köyler mi, yoksa halen büyükşehir belediyesi bulunan köyler mi daha çok dijital çağın nimetlerinden faydalanacak bunu zaman gösterecektir. Ancak bir an önce yapılması gereken, eskiden köy olan mahalleler ve şu an köy statüsü devam eden yerleşim alanlarına ait web sitelerinin resmi olarak kurulmasıdır. Dijital çağın getirdiği yeniliklerin özellikle kırsal kesimde yaşayan insanlara anlatılması ve öğretilmesi gerekir.

Bilgisayar, ücretsiz internet ve kullanımı hakkında bilgilendirmeye yönelik eğitimler verilmelidir. Radyo veya televizyon kanallarından teknolojik yenilikler ve kullanımı hakkında bilgilendirmeler yapılabilir. Dijital çağ araçlarını (Bilgisayar, tablet, cep telefonu, internet...)

kırsal kesimde yaşayanlara ucuz fiyata verilerek, yerel halkın da dijital çağın getirdiği olanaklardan faydalanması sağlanmış olur.

Teknolojik yeniliklerin kırsal kesimde yaşayan halka yeteri düzeyde öğretilmesi ve kullanmalarının sağlanması yönünde eğitimlerin verilmesi ile köylerin en büyük sorunları arasında yer alan göç sorunun da önüne geçilebilir ve kentlerden kırsala dönüş sağlanabilir. Bunlarla beraber, ülkemizde azalım eğiliminde olan hayvancılık ve tarımsal faaliyetlerin de artacağı kanısındayız.

KAYNAKÇA

1. AÇIKGÖZ, Z. (2011). İl Özel İdarelerin Yeniden Yapılandırılması, 1. Basım, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.
2. AYDIN, A. Hamdi (2017). Türk Kamu Yönetimi Sistem-Örgütsel Yapı-Sorunlar, Geliştirilmiş ve Genişletilmiş 7. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara.
3. BELLİ, A., AYDIN, A. (2016). “6360 Sayılı Yasa ile Kapatılan Belde Belediyelerinin Hizmette Etkinlik, Verimlilik ve Temsil Sorunsalı Üzerine Bir Alan Araştırması: Ösen Belediyesi Örneği”, Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, 9 (43): 1698-1713.
4. BELLİ, A., AYDIN, A. (2017). “6360 Sayılı Kanun ve Yerelde Merkezileşme”, The Journal of Academic Social Science (JASSS), 2 (55): 401-413.
5. BULUT, Y. (2000). “Büyükşehirlerde Katılımlı Yönetimin Hayata Geçirilmesinde Rol Oynayan Etmenler”, Muğla Üniversitesi SBE Dergisi, 1(1): 1-17.
6. BULUT, Y., YILMAZ, V. (2014). “Türkiye’de İl Özel Yönetimleri ve Geleceği”, s. 76-82, (Ed.) Genç, Fatma N., KAYFOR XII Bildiriler Kitabı, Adnan Menderes Üniversitesi, Aydın.
7. ÇALIŞIR, G. (2015). “Halkla İlişkiler Uygulaması Olarak Belediyelerde Sosyal Ağların Kullanımı”, Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi, 24 (4): 59-93.
8. ÇORUH, M. (2010), “Kent Kaynaklarının Etkin ve Verimli Kullanımında Kablosuz Belediye İnternet Ağlarının (KBIA) Etkileri”, Akademik Bilişim 10-XII Akademik Bilişim Konferansı Bildirileri, Muğla Üniversitesi, s. 503-508.
9. EREN, V. (2011), “Belediye Yöneticilerinin Yerel Yönetim Reformları Hakkındaki Algıları” Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 8 (16): 89-111.
10. GÜNAL, B. (1993), Açıklamalı İl Özel İdaresi Mevzuatı, Damla Ajans, İstanbul.
11. HENDEN, H. B., HENDEN, R. (2005). “Yerel Yönetimlerin Hizmet Sunumlarındaki Değişim ve e-Belediyecilik”, Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 4 (14): 48-66.
12. KARKIN, N., ÇALHAN, H. Serhan (2011). “Vilayet ve İl Özel İdare Web Sitelerinde E-Katılım Olgusu”, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 1 (13): 55-80.
13. KAYPAK, Ş. (2009). “Küreselleşme Sürecinde E-Dönüşüm ve Belediyelere Yansıması”, s. 215-234, (Ed.) YUMUŞAK, İ. Güran, 7. Uluslararası Bilgi, Ekonomi ve Yönetim Kongresi Bildiri Kitabı, 30 Ekim 1 Kasım 2009, İstanbul Üniversitesi, İstanbul.
14. KAYPAK, Ş. (2010). “E-dönüşüm Sürecinde e-devlet Yapılanması ve Antakya Belediyesine Yansıması”, s.1504-1521, (Ed.) YUMUŞAK, İ. Güran, 8. Uluslararası Bilgi, Ekonomi ve Yönetim Kongresi 28-31 Ekim 2010 Bildiriler Kitabı, İstanbul Üniversitesi, İstanbul.

15. KAYPAK, Ş., YILMAZ, V. (2016). “Hatay Büyükşehir Yapılanma Sonrasında Çevre Sorunlarına Yaklaşım ve Çevre Düzenlemeleri”, Bitlis Eren Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 5 (1): 25-50.
16. KELEŞ, R. (2006). Yerinden Yönetim ve Siyaset, Cem Yayınevi, 5. Baskı, İstanbul.
17. KÖSECİK, M., KARKIN, N. (2004). “Belediye Yöneticilerinin ve Meclis Üyelerinin E- Devlete Bakışı Denizli Belediyesi Örneği”, Türk İdare Dergisi, (443): 119–139.
18. TOPRAK, Z. (2006). Yerel Yönetimler, 6. Basım, Nobel Yayım Dağıtım, Ankara.
19. TOPRAK, Z. (2014). Yerel Yönetimler”, 9. Baskı, Siyasal Kitabevi, Ankara.
20. YETER, E. (1992). “Yerel Yönetimler Üzerine Düşünceler” Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi, 1 (4): 13-21.
21. YILDIRIM, U. ve ÖNER, Ş. (2004). “Bilgi Toplumu Sürecinde Yerel Yönetimlerde Eğitim-Bilişim Teknolojisinden Yararlanma: Türkiye’de E- Belediye Uygulamaları”, The Turkish Online Journal of Educational Technology-TOJET, 3 (1): 49-60.
22. YILDIZ, M. (1999). “Yerel Yönetimde Yeni Bir Katılım Kanalı İnternet: ABD’de ve Türkiye’de Elektronik Kamu Bilgi Ağları”, Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi, 8 (4): 144-156.
23. YILDIZ, M., GÜLER, Z. (2008). İnternet'teki Köyler: Hazırlayanlar, Kullananlar ve İşlevleri, Turhan Kitabevi, Ankara.
24. <http://sgb.kulturturizm.gov.tr/TR,15252/turkiyede-internet-kullanimi-yuzde-1750-artti.html>, 08.10.2017.
25. <http://www.dijitalajanslar.com/İnternet-ve-sosyal-medya-kullanici-istatistikleri-2017/> 08.10.2017
26. <http://www.elazig.bel.tr/>, 05.10.2017.
27. <http://www.elazigozelidaresi.gov.tr/> 05.10.2017.
28. <http://www.yerelnet.org.tr/koyler/Koy.php?koyid=251130> 06.10.2017.
29. <https://www.haberler.com/samsun-il-ozel-idaresi-nin-resmi-internet-sitesi-3257724-haberi/>, 10.10.2017.
30. Resmi Gazete, 4 Mart 2005, 5302 Sayılı İl Özel İdaresi Kanunu, 25745 sayılı.